

Nr 406

Av herrar **Nelander** och **Nilsson** i Tvärålund, om undersökning av förutsättningarna för ett giftfritt jordbruk.

(Lika lydande med motion nr 559 i Första kammaren)

I olika delar av världen — och då främst i de industrialiserade länderna har man under senare år börjat uppmärksamma faran av de många gifter som genom bepudring och besprutning sprides ut över åkrar och trädgårdsodlingar. Åtskilliga bevis har lagts fram i fråga om den menliga inverkan på fåglar och annat vilt som dödats genom dessa gifter. Helt nyligen har i pressen meddelats, att ett forskarlag vid statens veterinärmedicinska anstalt håller på att utarbeta en rapport om kvicksilverkoncentration hos viltfågel och rovdjur, vilken i vissa fall har upptäckts ligga upp till 800—900 gånger över den mängd som världs-hälsoorganisationen anser tillräddig för livsmedel. Kviksilverret som tillföres djuren via det betade utsädet inkapslas i muskulaturen, och vid förtäring av dylikt kött kan förgiftning uppstå i form av balansrubbingar och olika sjukdomar hos människan. På längre sikt kan sålunda dessa förhållanden få svåra följder för hela människosläktet.

Vad som främst krävs på detta område är utökad och effektiv forskning. Det är därför glädjande att jordbruksministern — efter motioner i riksdagen och framställningar från olika håll — under fjolåret tillkallat en utredning angående planeringen av forskning rörande våra naturresursers bevarande och utnyttjande jämte vissa därmed sammanhängande frågor.

I direktiven för utredningen, som antagit namnet "1964 års naturresursutredning", heter det bl. a.:

"På senare år har de problem som sammanhänger med olika slags föroreningar i naturen genom gifter eller avfallsprodukter gjort sig alltmer påmint. Rester av kemiska bekämpningsmedel (biocider) — vilka i allt större utsträckning används i framför allt jordbruk och trädgårdsskötsel — har aktualiserat särskilda åtgärder för att förebygga skadeverkningar . . .

De sakkunniga bör . . . låta verkställa erforderliga expertutredningar och avge förslag till åtgärder för att klarlägga och motverka negativa biverkningar av användning av kemiska bekämpningsmedel. Denna del av utredningsuppdraget torde böra bedrivas skyndsamt. Förslag bör avges efter hand som avskiljbara frågor slutbehandlats. Bland åtgärder som sålunda kommer i fråga för närmare överväganden bör nämnas insamling av statistiskt material rörande biocid-användning och skadefall, försöksverksamhet rörande biociders skadliga effek-

ter, undersökningar av förekomsten av biocidrester i näringskedjorna samt metodforskning rörande sådana undersökningar. Olika myndigheters och andra organs uppgifter i sammanhanget liksom kompetensfördelningen dem emellan bör samtidigt övervägas av de sakkunniga. Samråd med giftnämnden är härvid angeläget."

I detta sammanhang bör enligt vår mening också undersökas möjligheterna för försök med biodynamiskt dvs. giftfritt jordbruk.

Den biodynamiska odlingsmetodens grundprinciper framlades år 1924 först i Österrike efter initiativ av en rad praktiska lantbrukare, som observerat att helt nya svaghetssymptom och andra degenerationsfenomen börjat uppträda och sprida sig bland kulturväxter och husdjur, vilket man ansåg vara en följd av vissa moderna kulturåtgärder, bl. a. den starka ökningen av mineralgödselmedel.

I Norden introducerades denna metod i början av 1930-talet, och ett särskilt institut, Nordisk forskarring, tillkom år 1958 för detta ändamål i Järna. Denna forskarring utgöres av en intressekrets av odlare, vetenskapsmän, läkare och pedagoger från Norden, vilka söker utveckla den biologisk-dynamiska odlingsmetoden och anpassa den till nordiska förhållanden.

Såväl i Danmark som i Sverige synes intressanta resultat för jordbruksodlingen ha nåtts. Enligt den biodynamiska odlingens riktlinjer försöker man utarbeta sådana metoder att kemiska preparat som kan ha kvalitetsförsämrande inverkan på produkterna blir onödiga. Man satsar därför på förebyggande växtskydd, på att skapa en slags självsundhet som gör växterna livskraftiga. I Sverige finns nu ett tiotal gårdar, i Danmark ett betydligt större antal lantbruk, där man använder sig av den giftfria odlingen. Från dessa har rapporterats om goda skördar och framför allt god kvalitet på produkterna. Svårigheten torde främst vara att omställningen till giftfritt jordbruk tar fyra à fem år, under vilken tid avkastningen är mindre produktiv.

Samtidigt med utredande av biocidernas skadliga verkningar anser vi, att också möjligheterna för försök med giftfritt jordbruk bör bli föremål för undersökning och att stöd bör ges härför. Sådana undersökningar torde kunna göras av institutionen för växtodling vid lantbrukshögskolan i Ultuna.

Med stöd av det anförda hemställer vi sålunda,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära uppdrag åt institutionen för växtodling vid lantbrukshögskolan i Ultuna att utföra en undersökning om metoderna för och resultatet av giftfri odling samt

att 50 000 kr. måtte anslås för denna undersökning.

Stockholm den 27 januari 1965

Eric Nelander

Jan-Ivan Nilsson
